

Primer 7:
Leopold Museum (Dunaj)
(Kot kvalifikator je zemljepisno ime navedeno v slovenskem jeziku, vir: Slovenski eksonimi.)

Zaključek

Knjižnični katalogi so, razen redkih internih katalogov, namenjeni uporabniku. Pri izboru jezikovne različice imena za normativno točko dostopa je zato najprimernejše pravilo izbora imena v jeziku, ki je uporabniku najbližji. Za mednarodno organizacijo je primer slovenske značnice zapisan že v prvem slovenskem pravilniku (Abecedni ..., 1947).

Slovenski in jugoslovanski pravilnik, ki sta nastala po sprejetju Pariških načel (Načela ..., 1961), pri izboru imena za značnico pogosteje dajejo prednost jeziku katalogizacijske ustanove; dosledno pri izboru zemljepisnega imena za območje države in pri izboru imena države ter pri nekaterih primerih mednarodnih organizacij in mednarodnih sestankov. Priporočila Oblika in struktura korporativnih značnic (1998) dajejo prednost izvornim oblikam imen, tudi izvornim zemljepisnim imenom vključno z imeni držav. Priporočila so upoštevana tudi v slovenskih priročnikih ZNAČKA (Dimec in Kavčič, 2001) in PREKAT (Dimec idr., 2001).

Sodobna priporočila in standardi za oblikovanje normativnih zapisov pri izboru jezikovne različice imena za normativno točko dostopa dajejo prednost obliki imena v jeziku, ki je uporabniku najbližji, torej v jeziku katalogizacijske ustanove. S posodabljanjem slovenskih pravil za katalogizacijo, ki se usklajujejo s standardom RDA, zlasti s pravili za oblikovanje normativnih in variantnih točk dostopa, ki se upoštevajo pri pripravi normativnih zapisov za korporacije, se ta praksa uvaja tudi v slovenski skupni katalog in s tem v kataloge vseh slovenskih knjižnic, ki so vključene v sistem COBISS. ●

Bibliografija:

- Abecedni imenski katalog. (1947). Ljubljana: Državna založba Slovenije
- Abecedni imenski katalog (Nova izd.) (1967). Ljubljana: Društvo bibliotekarjev Slovenije : Narodna in univerzitetna knjižnica
- COMARC/A format za normativne podatke. (2018). Maribor: IZUM. Pridobljeno s https://izobrazevanje.izum.si/EntryFormDesktopDefault.aspx?tabid=38&type=manual&manual=Comarc_A_svn
- COMARC/B format za bibliografske podatke. (2019). Maribor: IZUM. Pridobljeno s https://izobrazevanje.izum.si/EntryFormDesktopDefault.aspx?tabid=38&type=manual&manual=1_Comarc_B_svn
- Dimec, Z. (2001). Vsi različni, vsi enakopravni: sprememba osnovnih načel normativne kontrole. Knjižnica, 45(1/2), 55-69
- Dimec, Z. (2002). Normativna kontrola iz preteklosti v prihodnost: ali se sedanost odloča za mednarodno sodelovanje?. Knjižnica, 46(3), 91-104
- Dimec, Z., Hočevar, M. in Kavčič, I. (ur.). (2001). PREKAT: priročnik za enostavno uporabo katalogizacijskih pravil (1. popravljena izd.). Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica
- Dimec, Z. in Kavčič, I. (ur.). (2001). ZNAČKA: priročnik za določanje značnic pri katalogizaciji. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica
- Izjava o mednarodnih katalogizacijskih načelih. (2009). Pridobljeno s http://ifla.org/files/assets/cataloguing/icp/icp_2009-sl.pdf
- Kanič, I., Leder, Z., Ujčič, M., Vilar, P. in Vodeb, G. (2009). Bibliotekarski terminološki slovar. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: Narodna in univerzitetna knjižnica
- Kavčič, I. in Šulek, S. (2017). Revidirana Izjava o mednarodnih katalogizacijskih načelih (ICP), izdaja 2016 z manjšimi popravki, 2017. Knjižnica, 61(1/2), 251-260
- Kladnik, D., Ciglič, R., Hrvatina, M., Perko, D., Repolusk, P. in Volk, M. (2013). Slovenski eksonimi. Ljubljana: Založba ZRC, 2013
- Načela, sprejeta na mednarodni konferenci o katalogizacijskih načelih v Parizu oktobra 1961. Knjižnica 5(1/4), 110-117
- Oblika in struktura korporativnih značnic. (1998). Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica
- Petek, M. (1998). Nekaj najpomembnejših pravilnikov za katalogizacijo. V: Urbanija, J. (ur.), Zbornik razprav: 10 let oddelka za bibliotekarstvo (str. 231-242). Ljubljana: Filozofska fakulteta
- Petek, M. (2017). Katalogizacijski standard Resource description and access (RDA): razvoj, spremembe in primerjava s Pravilnikom i priručnikom za izradbu abecednih kataloga (PPIAK), Knjižnica, 61(1/2), 23-47
- RDA toolkit. (2019). Pridobljeno s <http://access.rdatoolkit.org/>
- Verona, E. (1970). Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio 1, Odrednice i redalice. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo
- Verona, E. (1986). Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio 1, Odrednice i redalice. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo
- Verona, E. (1983). Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Dio 2, Kataložni opis. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo

XX Drage bralke in bralci, naj vam prihajajoče leto prinese veliko iskrive vedoželjnosti, raziskovalnih izzivov in pozitivnih odzivov, čim več prijetnih bralnih uric in človeške srčnosti, predvsem pa zdravja in osebnega zadovoljstva. Naredimo si leto 2020 čarobno!

Branka Kerec Prekoršek

XX

16. dnevi specialnih in visokošolskih knjižnic Hrvaškega knjižničarskega društva

Lovran, 15.-18. 5. 2019

Barbara Kavčič
Ministrstvo za kulturo,
INDOK center - knjižnica
Barbara.Kavcic1@gov.si

16. dnevi specialnih in visokošolskih knjižničarjev so bili v večji meri posvečeni družbi, saj je bila nosilna tema Knjižnice, ustanovitelji, družba – dialog za spremembe. Posvetovanje se je odvijalo v Opatiji in je bilo razdeljeno na vsebinske sklope, in sicer Odprta znanost, Zakonodaja, Izobraževanje knjižničarjev in mentorsko delo, Izobraževanje uporabnikov ter Komunikacija z družbo. Letošnje posvetovanje je bilo močno obarvano s sprejetjem novega Zakona o knjižničarstvu, ki je vnesel precej novosti in dilem v vsakdanje knjižničarsko delo.

Posvetovanje se je pričelo aktivno z dvema okroglima mizama. Prva je potekala pod okriljem SEALL (Združenje pravnih in sorodnih knjižnic jugovzhodne Evrope), katere tema je bila **Pomen pravnih in sorodnih knjižnic** – dostopnost in promocija pravnih informacij v širši družbeni sferi. Tekom uvoda je moderatorica in predsednica Sekcije za specialne in visokošolske knjižnice HKD Edita Bačić predstavila raziskavo, izvedeno na Pravni fakulteti v Splitu, katere rezultati so pokazali, da je potrebno osvežiti programe in predvsem najti nov prostor za informacijsko opismenjevanje študentov prava. Izkazalo se je, da je potrebno najti kontekst in ne izolirati informacijsko pismenost od vsebine same.

Nadaljevalo se je z **okroglo mizo o zagovarjanju knjižnic v širši javnosti**. Moderatorica Marija Šimunović je s stanovskimi kolegicami predstavila možnosti za zagovornišvo pri našem vsakdanjem delu. Precej diskusije je bilo o prepričanju, da smo najboljši zagovorniki naših knjižnic mi sami, skozi svoje delo in aktivnosti. Tekom okrogle mize so bila

predstavljena določena orodja, ki se jih lahko poslužimo za učinkovitejšo taktiko zagovarjanja. Ob tem pa seveda niso manjkala niti priporočila z Agende 2030, v katerih bi različne knjižnice lahko našle osnovo za razvoj novih tehnik in prijemov.

Prvo predavanje v sklopu **Odprte znanosti** se je dotaknilo problema knjižničarstva na razpotju med postmoderno krizo in digitalno transformacijo. Izpostavljeni so bili izzivi izobraževanja, metode v praksi in odnosi med profesijo in uporabniki ter stanje v stroki.

V nadaljevanju sklopa je bila odprta znanost izpostavljena kot ena od ključnih, če ne glavnih adutov knjižnic za prihodnost. Odprta znanost, kot ključ institucijskega in družbenega razvoja. Izpostavljenih je bilo kar nekaj konferenc in iniciativ, projektov in poskusov povezovanja. Vse v imenu odrte znanosti. Vsi so poudarjali, da je odprta znanost prihodnost. Ne glede, da proces in prizadevanja trajajo že vrsto let in da je koncept relativno enostaven, pasti pa več, kot bi jih človek pričakoval. Ljudje (tako

knjižničarji, kot »uporabniki«) pa bolj zmedeni, kot kadarkoli prej.

Otvoritev drugega dne posvetovanja je pripadlo **zakonodajnemu sklopu**. Ravnateljica NSK je predstavila novosti v novem Zakonu o knjižničarstvu s poudarkom na nacionalni knjižnici. Sledila je predstavitev Strokovnih standardov za Specialne knjižnice Slovenije. Za njim pa prispevek, ki je analiziral implementacijo in uporabo GDPR eno leto po uvedbi, kjer je avtorica razkriva težave s katerimi se knjižnice še vedno srečujejo.

Predavanje o izgubljenih cerkvenih knjižnicah je zelo jasno opozorilo na problem novega zakona, ki je »izbrisal« vse knjižnice, ki niso bile (zaradi različnih razlogov) vpisane v Razvid knjižnice, a vseeno delujejo in hranijo zaklade nacionalnega pomena. »Izbris«, ki se je z novim Zakonom zgodil, močno otežuje že tako težavno delovanje t.i. cerkvenih knjižnic na Hrvaškem. Predavanje o knjižnici Hrvaške vojne akademije »dr. Franjo Tuđman« je jasno izpostavil težave delovanja visokošolske knjižnice, ki deluje v labirintu zakona. Se pravi, da mora slediti primarno zakonom matične inštitucije, ki je v veliki meri zaupno in »interno« ter hkrati deluje v skladu z Zakoni, ki urejajo delovanje izobraževalnih ustanov in Zakonom o knjižničarstvu. Pravila se med sabo izključujejo ali pa si nasprotujejo. To vpliva na vse nivoje delovanja knjižnice; na gradnjo zbirke, promocijo, odprtost in

Prijetno presenečenje je bila delavnica - Kako komunicirati z uporabniki za vsestransko zadovoljstvo. Začetno predavanje se je osredotočalo na osnove komunikacije, prepoznavanje nevarnih situacij in pravilno odzivanje nanje. Teorija je bila podkrepljena z igranjem vlog.

na koncu koncev zaposlovanje in strokoven razvoj kadra, ki je v večji meri brez podpore v matični inštituciji.

Zadnji prispevek v tem sklopu se je ukvarjal z mestom, ki ga ima obvezni izvod v novem zakoniku, predvsem pa dilemo, ko Zakon zahteva izdelavo posebnega podzakonskega akta - Pravidnika o obveznem izvodu in vsemi izzivi, ki jih nastalo stanje prinaša.

Sklop, ki je sledil, se je v večji meri posvečal **formalnemu in neformalnemu izobraževanju**, obvezni in prostovoljni praksi ter konec koncev vseživljenjskemu učenju. Pomisleki o tem, kaj nam mentoriranje da in kaj »vzame«. Različni programi, različna pričakovanja in seveda različne metode spremljanja učinkovitosti. Kakšen je pomen spremljanja takšnih akcij in praks? Kaj nam prinašajo rezultati? Kdaj bodo ti rezultati odraz dejanskega stanja? Je prenos znanja sploh možen in v tem času »sprememb« sploh smiseln? Le nekaj vprašanj na katere pa ni bilo enoznačnega odgovora. Na koncu je sledilo še razmišljanje o ekonomskem doprinosu visokošolskega knjižničarstva v Srbiji skozi faseto digitalnega okolja.

Sklop, ki je v ospredje postavil **izobraževanje uporabnikov**, se je začel s predstavitvijo različnih praks (Fakultete v Zagrebu, Varaždinu, Puli, Reki, Split) pri izobraževanju študentov o dostopu in uporabi orodij za dostop do virov in literature. Različna poizvedovanja znotraj matičnih izobraževalnih institucij, so pokazale skoraj identično podobo. Informacijsko pismenost je nujno umestiti

v učni načrt tudi na nivoju visokošolskega izobraževanja. Nekaj podobnega je že storila Pravna fakulteta v Splitu, kjer te vsebine že ponujajo in študentje zanje prejmejo tudi kreditne točke.

Nekatera predavanja v tem sklopu so se spraševala o vlogah knjižničarjev v izobraževalnem procesu samem in ali bi bilo potrebno ponuditi programe o akademski pismenosti v učnem načrtu samem. Precej je bilo govora tudi o tem kako umestiti te vsebine v ustajene predmetnike.

Prijetno presenečenje je bila delavnica - Kako komunicirati z uporabniki za vsestransko zadovoljstvo. Začetno predavanje se je osredotočalo na osnove komunikacije, prepoznavanje nevarnih situacij in pravilno odzivanje nanje. Teorija je bila podkrepljena z igranjem vlog.

V sklopu **Komuniciranje s skupnostjo** je bil izpostavljen primer komuniciranja prilagojenega uporabnikom medicinske knjižnice preko Facebooka.

Sledila je predstavitev projekta nove zgradbe univerzitetne knjižnice v Sarajevu s prednostnimi in izzivi centralizacije. Predstavljeni so bili koraki, ki so bili izvedeni za seznanjanje uporabnikov z dogajanjem in hkrati intenzivno spoznavanje dejanskih pričakovanj uporabnikov od nove, združene knjižnice.

V zadnjem delu so bili predstavljeni prispevki, ki so se ukvarjali z izobraževanje uporabnikov, kot orodjem zagovorništva v knjižnici. Predstavljen je bil primer

dobre prakse, kako se lahko mesto knjižnice v matični inštituciji utrdi tudi s prevzemanjem novih nalog. V tem prispevku sta bili predstavljeni predvsem prevzemanje nalog založniške in razstavne dejavnosti. Temu je sledila predstavitev dejavnosti ob 90. obletnici knjižnice za italijanski jezik na Filozofski fakulteti. Za tem pa je skupina knjižničark Filozofske fakultete v Zagrebu predstavila njihovo pot in pristop k projektu Zelene knjižnice. Zadnje predavanje srečanja je s povednim naslovom »Izginjajoče specialne knjižnice v Šibeniku« nakazalo stanje specialnega knjižničarstva v regiji. Po zadnjem predavanju so bili sicer izpostavljeni še glavni poudarki, a so se 16. dnevi specialnih in visokošolskih dnevov Hrvaške končali zelo streznilno in z grenkim priokusom, da ne glede na vse zakonske okvirje in strokovne motive obstoj knjižnic nikoli ni samoumeven. ●

Izzivi knjižnic pri delu z mladimi

Sabina Šolar

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič
sabina.solar@guest.arnes.si

2. izobraževalni dan Društva bibliotekarjev Gorenjske, 23. 11. 2019, Mestna knjižnica Kranj, Kranj

V soboto, 23. novembra smo se člani Društva bibliotekarjev Gorenjske (DBG) zbrali v Mestni knjižnici Kranj na drugem izobraževalnem dnevu DBG. Lani smo se gorenjski knjižničarji na prvem izobraževalnem dnevu, ki je potekal v Knjižnici Antona Tomaža Linhartarja v Radovljici, ozrli na novo sprejete strokovne standarde in priporočila ter na naše delo in aktivnosti, ki potekajo v gorenjskih knjižnicah.

Letošnje izobraževanje smo posvetili mladim oz. izzivom pri delu z njimi. Udeležence je nagovorila predsednica DBG, mag. Helena Krampl Nikač, ki je izpostavila pomembnost povezovanja knjižnic z lokalnim okoljem.

Heleno sem vprašala, od kod pravzaprav ideja o izobraževalnih dnevih. »Knjižničarji moramo slediti znanju,« je odgovorila. Zaradi izobraževanja bibliotekarji večkrat manjkajo na svojem delovnem mestu, izobraževalni dan pa poskrbi, da se na enem mestu zbere več predavateljev naenkrat, torej je znanje zbrano na enem mestu. Tudi zato so izobraževalni dnevi ob sobotah. Izobraževalni dnevi so vedno brezplačni, predavatelji pa niso zgolj bibliotekarji ene

knjižnice, pač pa vedno iz vseh gorenjskih knjižnic, tako da znanje kroži, bibliotekarji pa se povežemo med sabo. Predavatelje se vabi tudi iz drugih strok. Helena je še posebej poudarila, da je izobraževalni dan delo celotnega izvršnega odbora DBG.

Prvi govornik, mag. Franci Rozman je svoje razmišljanje o mladini začel takole: »Na svojem prvem ali drugem maturantskem plesu kot ravnatelj sem dejal: mladina je nemogoča. Če bo šlo tako naprej, bomo propadli, o tem ni nobenega dvoma.« V svojem predavanju nas je popeljal po svoji službeni poti, ki jo je leta 1989 začel kot učitelj matematike, od leta 1996 do nedavnega je bil ravnatelj, danes pa je pomočnik ravnatelja Gimnazije Kranj. Ni res, da je današnja mladina nemogoča.

Razlike med mladino nekoč in danes skoraj ni, če ji le pustiš pobudo. Prav tako se Rozman ni strinjal s trditvijo, da mladi zgolj buljijo v pametne telefone. Pred dvema letoma so na gimnaziji uvedli dnevno sobo in izkazalo se je, da je delež mladine, ki se posveča telefonu, manjši in ne večinski.

Maja Lesar iz Mestne knjižnice Kranj je zatem predstavila raziskavo Slovenska mladina 2018/19 in dobre prakse dela z mladimi v splošnih knjižnicah. Gre za del širše mednarodne raziskave mladih iz desetih držav jugovzhodne Evrope (poleg Slovenije zajema še Hrvaško, Bosno in Hercegovino, Srbijo, Romunijo, Bolgarijo, Makedonijo, Črno Goro, Kosovo in Albanijo). Raziskavo je izvedla skupina raziskovalcev Centra za raziskovanje post-socialističnih družb (CePSS) Univerze v Mariboru, nastala pa je pod okriljem fundacije Friedrich Ebert Stiftung. Vzorec je zajemal dobrih 1000 mladih Slovencev med 14. in 29. letom.

Pojem mladina zajema osnovnošolce, dijake in študente, izpušča pa ranljive skupine: mlade brezposelne, mlade brez statusa. Glavna ugotovitev raziskave je, da staranje prebivalstva ni več tako hitro,